
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

221 (2020)

ISSN 1453-4436

The Death of Expertise

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics,
Magurele-Bucharest MG-6, POBox MG-35, Romania
email: apoma@theory.nipne.ro

by **T. Nichols, Oxford University Press, Oxford, 2017**. Autorul deplinge ignoranta multilor si arata ca este periculoasa. Da exemplu pe americani, care sint ignoranti pe scara larga si sint mindri de ignoranta lor. Aceasta aroganta produce mult rau, si lor, si celor din jurul lor.

Dar acest lucru nu este o noutate. Ca o ironie, cartea arata tocmai ignoranta autorului in subiect. Oamenii au fost ignoranti din toate timpurile, si si-au facut rau unii altora mereu. Socrate observa ca ignoranta este cauza tuturor relelor. Dar, e adevarat ca formele pe care le imbraca astazi ignorants sint diferite de cele din trecut. Astazi oamenii s-au desteptat. Nu sint prosti. Calatoresc mai mult, sint mai mobili, comunica mai mult, au deprinderi mai complexe. Oameni fara nici o scoala butoneaza astazi cu o dexteritate de invidiat telefoanele mobile, automatele, touchscreenurile. Sint bombardati cu imagini si sunete complexe, multiple, excitatia externa ii face sa fie mai ageri, mai abili, mai imaginativi; mai lacomi, mai perversi, mai vicleni. Multi vor ajunge curind, daca unii n-au ajuns deja, sa depaseasca agilitatea si mobilitatea maimutei arboricole. Aceasta desteptaciune a fost si este provocata de avansul stiintei si tehnologiei, care, iata, a transformat omul in maimuta, in ciuda lui Darwin. Toate aceste indeminari il fac pe omul modern sa se creada destept si atotstiutor. Paradoxal, stiinta si tehnologia au furnizat omului modern un surogat de stiinta si tehnologie. Ignoranta deplina, autentica este stiinta falsa. Mai mult, astfel de dexteritati devin instinctuale, iar asta e semnul cel mai bun al cunoasterii. Noi stim cu adevarat numai atunci cind simtim ceea ce stim. Iar simturile omului modern sint pline. Pentru el, omul modern, acesta este semnul cel mai bun ca e atotstiutor. Increderea pe care ne-o dau simturile, instinctul este suprema.

Pe de alta parte, sta in firea omului sa caute fericirea. Fericirea inseamna bogatie, placeri si fama. "Fericiti cei saraci cu duhul" nu este un indemn, ca ei sa ajunga sa aiba "imparatia cerurilor". Este o constatare. Intr-adevar, daca ai o masina, o casa, o haina cel putin, nu conteaza ca le-ai obtinut ilicit, prin inselaciune; daca ti-ai satisfacut simturile cu o bere, cu o friptura, cu un gratar, unul cu altul; si daca mai ai si ceva like-uri pe facebook, ei, atunci, nu poti sa te declari fericit? Desigur ca poti. Ce nevoie ai, atunci, sa mai stii ca trebuie sa te vaccinezi, ca nu trebuie sa furi, sa minti, sa inseli? Ce nevoie mai ai sa te gindesti la poluarea planetei, ce nevoie mai ai sa te gindesti sa-l respecti pe cel de linga tine, pe tine? Toate astea inseamna cunoastere, iar cunoasterea iti da batai de cap, pentru ca nu-i vezi rostul. Nu mai spun ca a invata sa scrii, sa citesti, sa stii unde se afla Groenlanda, toate astea sint necazuri mari, se obtin cu efort, cu munca, cu sacrificii, cu suferinta. Mai mult, daca luam invatatura in serios incepem sa cunoastem cit de tragica este existenta noastra, soarta omului, incepem sa vedem ca vom avea un sfirsit, si noi, si cei pe care ii iubim, ca traim intr-o lume naturala ostila, si ne trebuie multa pricepere sa supravietuim in ea; incepem sa ne amintim de parinti, de stramosi, si sa deplingem soarta lor, si a noastra, in aceasta temporara vale a plingerii, care este viata omului. La ce ne folosesc toate astea? La ce e buna

cunoasterea? De ce atita suferinta ca sa adunam un dram de stiinta, care oricum nu schimba lucrurile majore din viata noastra? Sau le schimba? Ah, iata, incepe necazul, cu toate aceste dubii, nesigurante pe care ni le aduce stiinta. E clar, numai depravatii, masochistii, isi pot pune in cap sa faca stiinta si sa dobindeasca cunoastere, pricepere si intelepciune. Vorbe goale, bune pentru bolnavii mintali care sint acesti oameni de stiinta. A, sa le fim recunoscatori savantilor ca si-au sacrificat viata ca noi sa avem acum frumoasele noastre telefoane mobile, automobile, televizoare? Ei, asa-i buna! Ce, le-am cerut noi sa faca asta? Au facut-o de capul lor. Bine ca le avem, toate astea, si bine ca vor mai fi fraieri de astia, sa avem si mai multe. Peste tot sint lucruri nasoale, padurea are uscaturi, baltile nasc continuu broaste riiioase, asa ca si savanti vor mai fi. Din partea asta sintem asigurati. Noi sa-i dam inainte cu berica, fripturica si masinica.

A, se aude ca o sa fie rau? Ca vom fi inecati de plasticele pe care le folosim fara nici o retinere, ca vom cheli planeta de paduri si se va transforma intr-un desert, ca vom produce moliime si epidemii de la otravurile dulci si bune pe care le bagam in noi, ca refuzam sa luam medicamente, etc, etc. Ei, vorbe, lansate tot de savantii astia zapaciti. Lasa, ca atunci cind va fi rau, tot ei vor gasi o solutie. Iar daca nu, ce-am avut si ce-am pierdut? ne-am facut damblaua.

Nu prea e nimic de facut. Ei sint multi si ignoranti, iar ceilalti, un pic mai cunoscatori, sint putini si lipsiti de mijloace. Istora ne ofera solutii, partiale, paliative, care, inasa, n-au rezistat in timp, iar astazi au devenit inaplicabile. Penru ca ignoranta sa nu faca ravagii trebuie ca invatatura, disciplina sa fie instaurate cu forta. E dificil de folosit forta, fiindca ei sint multi. Trebuie tertipuri, trebuie lasata la o parte mila crestineasca si principiile morale, cei ce nu se supun trebuie sacrificati. O vreme au fost tinuti in friu de catre seful de familie, de trib, care era cel mai virtos fizic. Apoi au fost pacaliti cu biserica, cu Dumnezeu, papa ii ardea pe rug, regele ii spinzura, ii masakra daca nu se supuneau. Au fost tinuti in friu o vreme cu iluminsimul, cu stiinta, cu artele. Nu mult, firea a invins ratiunea. Stalin a inteles ca trebuie sa sacrifice milioane, pentru ca restul sa se supuna si sa fie in siguranta. La fel Hitler. Dar vremurile au trecut si dictatorii au slabit. A venit democratia la putere, adica exact legea celor multi si ignoranti. Nu mai e nimic de facut. Exista oameni care invata de placere, de curiozitate, dar sint atit de putini ca nu merita sa vorbim de ei. Invatatura de mase se face cu forta. De unde aceasta forta? Ne ramine numai sa speram ca rasa umana se va autoregla prin mijloacele ei animalice. De exemplu, o epidemie extinsa ii va imputina apreciabil, si, poate, pentru o vreme ii va mai potoli. La fel razboaiele, tot mai necesare.

Daca sintem curiosi din fire si ne place invatatura intram in tagma celor putini si nevolnici, lipsiti de mijloace fizice de aparare. Putem fi o prada usoara pentru cei multi si ignoranti, care ne vor sfisia cel putin pentru a-si satisface orgoliul puterii. De aceea cei invatati trebuie sa fie prudenti, sa dobindeasca priceperea de a se feri din calea prostului. Dumnezeu, in intelepciunea lui, a facut lumea in asa fel incit tocmai invatatura sa ne furnizeze cai de scapare, de strecurare, de furisare printre multimile democratice dezlantuite. Desi aceste cai nu sint infailibile, si victime vor fi si sint dintre cei slabi, copii, femei, batrini si cei porniti pe calea invataturii. Dupa cum vedem, omenirea nu este o entitate unitara, incheagata, solidara, coeziva. Daca ar fi asa, nici n-ar exista. Nu exista nici un lucru, daca nu are opusul sau. E necesar sa existe cei multi, ignoranti si rai, pentru ca prin lupa lor fratricida rasa umana sa-si pastreze o existenta rezonabila. Dupa cum e necesar sa existe si cei putini, slabi si invatati, ca sa constientizam ca e nevoie de exterminarea partiala a celorlalti pentru ca, iarasi, lumea sa-si pastreze un echilibru rezonabil. Da, lumea este un animal multiplu care supravietuieste din instinct.